

УДК: 330.3

DOI.ORG/10.32703/2663-6352/2024-1-15-75-83

ORCID.ORG/0009-0003-3778-5577

*Свиридов Семен Олексійович,
Аспірант кафедри адміністративного та
кримінального права ЮФ ДУІТ
м. Київ*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Анотація. У статті проаналізовано іноземний досвід забезпечення економічної безпеки підприємництва на прикладі провідних країн світу (США, Великобританії, Німеччини, Швеції, Іспанії, Японії, Польщі, Словаччини та Чехії), а також зазначено про перспективи його імплементації в українських реаліях.

Зазначено, що забезпечення економічної безпеки є систематичним процесом, який вимагає постійного моніторингу та адаптації до змін у загрозах та умовах діяльності підприємств.

Економічна безпека розглядається як важлива складова національної безпеки, спрямована на усунення та запобігання загрозам, як внутрішнім, так і зовнішнім, з метою забезпечення належного рівня життя населення. Це передбачає активну взаємодію між органами державної влади та приватними підприємствами.

На підставі аналізу розвитку сектора економічної безпеки у всіх розглянутих країнах виділено дві основні групи: першу складають країни з відносно стабільними економічними системами, такі як США, Великобританія, Іспанія, Німеччина та Японія. Основний акцент у цих країнах робиться на підвищенні продуктивності економіки, при цьому забезпечуючи поточний рівень економічної безпеки для своїх громадян; другу групу становлять зокрема Польща, Словаччина та Чехія. Ці країни вже завершили реформи «першого покоління», спрямовані на реструктуризацію та переорієнтацію, і тепер перейшли до завершальної стадії реформ у сфері безпеки.

Підкреслено, що, враховуючи іноземний досвід, необхідно уважно аналізувати схожі завдання, цілі та пріоритети національних стратегій, а також рівень економічного розвитку та розвитку інститутів управління та контролю за економічною безпекою.

Доведено, що моделі та способи забезпечення економічної безпеки, які були розглянуті, є ефективними для формування нової концепції безпеки в Україні. Ця концепція базується на розвитку економіки та її захисті від зовнішніх та внутрішніх загроз, а також на розумному використанні ресурсів для задоволення соціально-економічних потреб населення.

Ключові слова: економічна безпека, забезпечення економічної безпеки, безпека підприємництва, бізнес-середовище, фінансова безпека, законодавство у сфері економічної безпеки, економічна діяльність.

Annotation. The article analyzes the foreign experience of ensuring the economic security of entrepreneurship on the example of the leading countries of the world (USA, Great Britain, Germany, Sweden, Spain, Japan, Poland, Slovakia and the Czech Republic), and also indicates the prospects of its implementation in Ukrainian realities.

It is noted that ensuring economic security is a systematic process that requires constant monitoring and adaptation to changes in threats and business conditions.

Economic security is considered as an important component of national security aimed at eliminating and preventing threats, both internal and external, in order to ensure an adequate standard of living of the population. This involves active interaction between state authorities and private enterprises.

Based on the analysis of the development of the economic security sector in all considered countries, two main groups are distinguished: the first consists of countries with relatively stable economic systems, such as the USA, Great Britain, Spain, Germany and Japan. The main emphasis in these countries is on increasing the productivity of the economy, while ensuring the current level of economic security for its citizens; the second group includes, in particular, Poland, Slovakia and the Czech Republic. These countries have already completed the "first generation" reforms aimed at restructuring and reorientation and are now entering the final stage of security reforms.

It is emphasized that, taking into account foreign experience, it is necessary to carefully analyze similar tasks, goals and priorities of national strategies, as well as the level of economic development and development of institutions of management and control of economic security.

It has been proven that the models and methods of ensuring economic security, which were considered, are effective for the formation of a new concept of security in Ukraine. This concept is based on the development of the economy and its protection from external and internal threats, as well as on the reasonable use of resources to meet the socio-economic needs of the population.

Key words: economic security, ensuring economic security, business security, business environment, financial security, legislation in the field of economic security, economic activity.

Постановка проблеми в загальному вигляді. В умовах глобалізації та загострення міжнародної конкуренції питання забезпечення економічної безпеки підприємництва набуває особливої актуальності. Кожна країна напрацьовує власні підходи та механізми захисту економічних інтересів бізнесу, виходячи зі специфіки національної економіки, ментальності та правових традицій. Разом з тим, вивчення та адаптація кращих світових практик у цій сфері є важливим джерелом вдосконалення вітчизняної системи економічної безпеки підприємництва.

Аналіз останніх публікацій. Проблемам забезпечення економічної безпеки держави та підприємництва присвячено праці зокрема таких учених: З. С. Варналій [1], А. М. Гуменюк [3], Л. Г. Жаліло [4], О. П. Крайник [6], В. Г. Маргасова [8], О. М. Резнік [11], Г. М. Тарасюк [12], О. О. Шутаєва [13], А. Ю. Юрченко [14]. Однак попри наявні дослідження дотепер відсутній комплексний аналіз міжнародного досвіду забезпечення економічної безпеки підприємництва.

Мета статті – дослідження міжнародного досвіду забезпечення економічної безпеки підприємництва на прикладі провідних країн світу – США, Великобританії, Німеччини, Швеції, Іспанії, Японії, Польщі, Словаччини та Чехії, а також аналіз можливостей його імплементації в українських реаліях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підприємства стикаються з різноманітними загрозами, такими як кіберзлочинність, фінансові маніпуляції, корупція тощо. Глобалізація ринків збільшує ці ризики, оскільки підприємства операційно взаємодіють з різними країнами та регіонами. Забезпечення економічної безпеки дозволяє підприємствам захищати свої інтереси та зберігати стабільність у такому середовищі.

У науковій літературі існує чимало визначень поняття «економічна безпека». Деякі дослідники розглядають економічну безпеку як основу для національної безпеки, натомість інші розглядають її як ключовий компонент системи національної безпеки країни.

Як зазначає А. Ю. Юрченко, економічна безпека є складною категорією, яка відображає здатність економіки витримувати зовнішні та внутрішні загрози, забезпечуючи стійкість та здатність до розвитку. Вона відображає економічний потенціал національної або регіональної економіки у забезпеченні потреб громадян, суспільства і держави на певному рівні розвитку [14].

Згідно з А. М. Гуменюком економічна безпека – це стан економіки, що демонструє здатність до самостійного функціонування та розвитку в умовах проведення реформ, присутності внутрішніх та зовнішніх загроз, а також під впливом непередбачуваних факторів [3, с. 267].

Така позиція є цілком прийнятною, адже економічна безпека виявляється у захищеності економіки регіону та інтересів територіальної громади від руйнівної дії негативних факторів, у взаємній згоді інтересів регіону в економічних, соціальних та екологічних сферах, а також в здатності регіональної економічної системи до самостійного забезпечення себе та раціонального використання свого економічного потенціалу для вирішення соціальних та екологічних завдань і вимог.

У Законі України «Про основи національної безпеки України» встановлено, що національна безпека України полягає в захисті життєво важливих інтересів людини, громадянина, суспільства та держави, який забезпечує стійкий розвиток суспільства, вчасне виявлення, запобігання і нейтралізацію реальних та потенційних загроз національним інтересам [5].

Я. Жаліло описує економічну безпеку країни як складну категорію, що враховує багато факторів. Вона визначається як здатність національної економіки до широкого самовідтворення з метою забезпечення збалансованого задоволення потреб населення, протистояння впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, а також забезпечення конкурентоспроможності у світовій економічній системі [4, с. 15].

У країнах Європи під економічною безпекою розуміється об'єднання всіх європейських держав у єдину світову економічну систему. Основна мета Європейського Союзу полягає в забезпеченні економічної стабільності в межах ЄС та утворенні повністю інтегрованої Європи з однаковим рівнем життя для всіх країн-учасниць.

У Франції поняття економічної безпеки визначено у Законі Про національну безпеку, що був прийнятий ще в 1964 році. Згідно з цим законом, економічна безпека полягає в створенні сприятливих умов як у внутрішній, так і в зовнішній сферах для підвищення та розвитку національного благополуччя і зміцнення економічного потенціалу країни [11].

Отже, зважаючи на розглянуті вище національні визначення поняття «економічна безпека» та їх відображення в правовій системі, можна зробити висновок, що економічна безпека держави є основною складовою національної безпеки. Ця складова спрямована на захист національних та державних інтересів у сфері економіки, а її основним критерієм є здатність економіки країни протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам.

Серед основних складових економічної безпеки підприємництва загалом можна виділити:

- фінансову безпеку (здатність бізнесу зберігати та примножувати фінансові ресурси, забезпечувати достатній рівень ліквідності та рентабельності);
- правову безпеку (захищеність бізнесу правовими засобами, гарантії недоторканності власності та дотримання контрактних зобов'язань);
- інформаційну безпеку (захист комерційної таємниці та конфіденційної інформації від несанкціонованого доступу);
- техніко-технологічну безпеку (наявність сучасної матеріально-технічної бази, інноваційних технологій);
- кадрову безпеку (забезпеченість кваліфікованими і лояльними кадрами, ефективна система мотивації та розвитку персоналу) [11].

Кожна з цих складових вимагає комплексного підходу та застосування різноманітних інструментів – як на рівні самого бізнесу, так і з боку держави. Розглянемо, які механізми забезпечення економічної безпеки підприємництва використовуються у провідних країнах світу.

Так, Сполучені Штати Америки мають одну з найпотужніших та найефективніших систем економічної безпеки бізнесу у світі. Це зумовлено низкою чинників: потужною економікою, розвиненими ринковими інститутами, верховенством права та давніми традиціями підприємництва. Ключову роль у забезпеченні економічної безпеки

американського бізнесу відіграє держава. У США функціонує розгалужена мережа державних органів, які здійснюють захист економічних інтересів приватного сектору:

1. Федеральне бюро розслідувань (ФБР) – розслідує економічні злочини проти бізнесу.
2. Міністерство торгівлі – здійснює експортний контроль, захищає інтелектуальну власність американських компаній за кордоном.
3. Агентство національної безпеки (АНБ) (National Security Agency (NSA)) – забезпечує кібербезпеку та контррозвідувальний захист бізнесу [2].
4. Комісія з цінних паперів і бірж (SEC) – регулює фондовий ринок, запобігає корпоративним шахрайствам [10].

Крім того, в США діє низка законів, спрямованих на захист економічних інтересів бізнесу:

- Закон про економічне шпигунство (1996) – встановлює кримінальну відповідальність за розкрадання комерційної таємниці;
- Закон Сарбейнса-Окслі (2002) – посилює вимоги до корпоративної фінансової звітності та запобігає шахрайству;
- Закон про патентну реформу (2011) – удосконалює систему патентування і захисту інтелектуальної власності.

Важливу роль у системі економічної безпеки бізнесу США відіграє розвинений страховий ринок. Американські компанії активно використовують страхування як інструмент мінімізації підприємницьких ризиків – від страхування відповідальності директорів до страхування бізнесу від тероризму.

Отже, ключовими елементами забезпечення правової безпеки американського підприємництва є: ефективна судова система (суди США забезпечують справедливий та неупереджений розгляд господарських спорів, гарантують виконання контрактів та захист права власності); розвинене антимонопольне законодавство (Антитрестові закони (Закон Шермана, Закон Клейтона) захищають бізнес від недобросовісної конкуренції та зловживань ринковою владою); закони про захист прав споживачів (Федеральна торгова комісія (FTC) та інші органи контролюють дотримання бізнесом прав споживачів, зокрема щодо безпеки продукції, достовірності реклами тощо); патентне законодавство (США мають потужну систему захисту інтелектуальної власності, що дозволяє бізнесу отримувати патенти та захищати свої винаходи); закони про захист персональних даних (Каліфорнійський закон про захист прав споживачів (CCPA), а також нові закони штатів Вірджинія, Колорадо, Юта встановлюють суворі вимоги до бізнесу щодо збору та обробки персональних даних клієнтів).

Великобританія має прогресивне законодавство, яке регулює діяльність підприємств і забезпечує їхню захищеність. Це включає в себе закони про корпоративне управління, конкуренцію, трудове законодавство, податкові закони та інші. Водночас уряд Великобританії активно підтримує інноваційну діяльність та дослідження, що сприяє розвитку підприємництва. Це передбачає фінансування досліджень і розвитку, податкові пільги для інноваційних підприємств, а також створення спеціалізованих інноваційних центрів. Крім того, Великобританія має розвинуту систему фінансової підтримки для підприємств, включаючи доступ до кредитів і позик, грантів для розвитку бізнесу, а також інвестиційних фондів і венчурного капіталу. Країна має добре розвинену бізнес-інфраструктуру, що включає в себе розвинуту мережу підприємств, торгових партнерів, банківських інституцій, а також технологічні та інноваційні центри. Великобританія активно підтримує розвиток малого та середнього бізнесу шляхом надання фінансової допомоги, консультаційних послуг, навчальних програм та інфраструктурних проєктів.

Водночас у Великобританії забезпечення безпеки пов'язане і з її оборонною стратегією, яка ґрунтується на визначенні та захисті національних інтересів. Загрози економічній безпеці країни розподіляються на зовнішні та внутрішні, враховуючи їхню важливість та ймовірність

настання. Це дозволяє ефективно розподіляти ресурси та передбачати та запобігати найсерйознішим з них [11, с. 234].

Німеччина демонструє дещо інший підхід до забезпечення економічної безпеки бізнесу, який ґрунтується на ідеях соціального партнерства та «соціального ринкового господарства». Держава здійснює активну підтримку підприємництва, особливо малого та середнього бізнесу як основи німецької економіки.

Ключовими елементами німецької системи економічної безпеки підприємництва є:

1. Розгалужена мережа інституцій підтримки бізнесу:

– торгово-промислові палати, які надають консультаційні послуги, захищають інтереси бізнесу у відносинах з державою;

– галузеві асоціації та спілки підприємців;

– державний банк розвитку KfW, який здійснює пільгове кредитування МСБ [7].

2. Програми державної підтримки інновацій та високотехнологічного експорту. Зокрема, Міністерство економіки та енергетики реалізує програму «Industrie 4.0», спрямовану на цифровізацію промисловості.

3. Ефективна система захисту прав інтелектуальної власності. Німеччина є світовим лідером за кількістю зареєстрованих патентів, що свідчить про надійність німецької патентної системи.

4. Розвинена антимонопольна політика. Федеральне картельне відомство жорстко протидіє зловживанням ринковою владою та захищає конкуренцію.

5. Механізми запобігання рейдерству та недружнім поглинанням. Законодавство встановлює чіткі правила придбання значних пакетів акцій німецьких компаній та надає наглядовим радам дієві інструменти захисту [9].

У такий спосіб німецька модель орієнтована на створення сприятливого та безпечного бізнес-середовища як запоруки сталого розвитку підприємництва.

Німеччина також приділяє значну увагу питанням правової безпеки підприємництва. Ключовими механізмами правового захисту німецького бізнесу є:

1. Принцип верховенства права. Німецька правова система гарантує рівність усіх перед законом, передбачуваність та стабільність правового регулювання.

2. Антимонопольне регулювання. Федеральне картельне відомство захищає конкуренцію та протидіє зловживанням домінуючим становищем на ринку.

3. Система комерційних судів. В Німеччині діють спеціалізовані суди, які розглядають виключно господарські спори, що підвищує якість та оперативність вирішення бізнес-конфліктів.

4. Законодавство про захист даних. Німеччина має одне з найсуворіших законодавств щодо захисту персональних даних в ЄС, що зобов'язує бізнес забезпечувати конфіденційність інформації про клієнтів.

Японія є однією з найбезпечніших країн світу, що стосується і сфери підприємництва. Висока економічна безпека японського бізнесу забезпечується поєднанням культурно-ментальних особливостей, ефективної державної політики та тісної співпраці між владою і бізнесом.

Характерними рисами японської системи економічної безпеки підприємництва є:

1. Унікальна бізнес-культура, заснована на принципах довіри, лояльності та соціальної відповідальності. Більшість японських компаній практикують довічний найм, що мінімізує ризики витоку інформації та внутрішніх загроз безпеці.

2. Активна роль держави у підтримці національного бізнесу. Міністерство економіки, торгівлі і промисловості (METI) реалізує стратегічні програми розвитку перспективних галузей, здійснює експортну підтримку японських компаній.

3. Розвинена система економічної розвідки. Японська зовнішня торгова організація (JETRO) збирає за кордоном цінну економічну інформацію та надає її японському бізнесу.

4. Ефективні механізми захисту інтелектуальної власності та комерційної таємниці. Японія має одне з найжорсткіших законодавств щодо економічного шпигунства та суворо карає порушників.

5. Традиції тісної співпраці бізнесу з правоохоронними органами. Японські компанії активно взаємодіють з поліцією у питаннях запобігання економічним злочинам та розслідування інцидентів [13].

Сучасна стратегія Японії у вирішенні економічних викликів базується на двох основних принципах: 1) збереження та розвиток економічної потужності країни; 2) створення сприятливого глобального середовища, сприяючи максимальній реалізації національних інтересів [12].

Згідно із японським підходом економічна безпека визначається як «проведення вчасних заходів на системному та матеріальному рівнях для забезпечення стабільності економічної діяльності в межах країни, навіть у випадку політичного або економічного хаосу в інших державах». Під матеріальним рівнем розуміється забезпечення запасів продовольства, нафти та інших необхідних ресурсів [12].

Японія також демонструє ефективну систему правової безпеки підприємництва, яка ґрунтується на таких засадах:

1. Низький рівень корупції та криміналу. Японія має один з найнижчих у світі рівнів злочинності, що створює безпечні умови для ведення бізнесу;

2. Традиції ділової етики. Японська бізнес-культура базується на принципах довіри, виконання зобов'язань та врахування інтересів усіх сторін, що зменшує ризики порушення контрактів;

3. Система досудового вирішення спорів. В Японії активно використовуються процедури медіації та арбітражу для врегулювання бізнес-конфліктів без звернення до суду;

4. Закони про захист комерційної таємниці. Японське законодавство передбачає кримінальну відповідальність за розголошення комерційної таємниці, промислове шпигунство та недобросовісну конкуренцію.

У такий спосіб японський досвід демонструє важливість як економічних, так і неекономічних чинників – культури, традицій, соціальних норм – у забезпеченні економічної безпеки підприємництва, що варто перейняти й Україні.

Гарантування економічної безпеки в Словаччині, Чехії та Польщі спрямоване на гармонізацію національних інтересів із загальноєвропейськими цілями. Ці країни використовують схожу модель забезпечення економічної безпеки, яка передбачає такі заходи, як порівняння основних кількісних показників розвитку зі світовими та регіональними стандартами, а також коригування курсу економічних реформ.

Серед основних загроз економічній безпеці Республіки Польща виділяються негативні економічні коливання у сусідніх країнах, які можуть негативно позначитися на польській економіці, а також значна залежність країни від імпорту енергоносіїв, неконтрольовані міграційні процеси, що можуть підірвати соціально-економічну стабільність та фінансові можливості країни [8, с. 57].

Як зазначає З. С. Варналій, привабливою моделлю регіональної децентралізації може бути польський підхід. На першому етапі цієї моделі державні адміністрації на місцях, які відомі як гміни, отримують чітко визначені повноваження і стають менш залежними від центрального уряду у питаннях, що потрапляють під їхню компетенцію. На другому етапі цього процесу, їхні фінансові ресурси зростають, і створюються відповідні джерела для покриття фінансового дефіциту, особливо у випадку, якщо територія визнається депресивною [1, с. 367].

Шведська модель економічної безпеки пов'язана з розвитком та зміцненням Швеції у другій половині XX ст. як однієї з найбільш розвинених країн у соціально-економічному відношенні. Ця модель відзначається відмінним поєднанням елементів належного управління,

політичної стабільності, стійкого економічного зростання, високого рівня соціального захисту та добробуту суспільства. За рівнем виробництва Швеція випереджає більшість країн Європейського Союзу, а її ВВП на душу населення перевищує середній показник для ЄС майже на 48 % [6, с. 64].

Шведська політика спрямована на забезпечення високої конкурентоспроможності національної економіки та добробуту суспільства. Вона сприяє розвитку підприємницького середовища та підвищенню продуктивності праці та прибутковості підприємств, що водночас забезпечує стале розширення виробництва та покращення ефективності.

Ця модель також передбачає належне вирівнювання доходів та забезпечує високий рівень соціального захисту громадян. Відповідно до цієї політики, стабільність та ефективність національного виробництва зберігаються, що запобігає зовнішнім та внутрішнім негативним впливам [6, с. 64].

Досвід Швеції, зокрема її економічної політики та безпеки, є джерелом практичного інтересу для багатьох країн ЄС та України зокрема.

Іспанія розробила ефективну систему захисту національних економічних інтересів, що базується на законодавчій та нормативній основі. Ця система передбачає чіткий розподіл компетенцій між міністерствами, відомствами та організаціями щодо реалізації економічного розвитку. Кожен етап розвитку супроводжується законодавчо затвердженою програмою економічних пріоритетів з метою уникнення можливості надання адресних привілеїв. Крім того, у країні діють спеціальні державні служби для здійснення контролю за виконанням цих заходів.

Давши загальну оцінку розвитку сектора економічної безпеки у всіх розглянутих країнах, можна виділити дві основні групи. Перша група включає країни з відносно стабільними економічними системами, такі як США, Великобританія, Іспанія, Німеччина та Японія. Основний акцент у цих країнах робиться на підвищенні продуктивності економіки, при цьому забезпечуючи поточний рівень економічної безпеки для своїх громадян.

Друга група включає нові країни-члени ЄС, такі як Польща, Словаччина та Чехія. Ці країни вже завершили реформи «першого покоління», спрямовані на реструктуризацію та переорієнтацію, і тепер перейшли до завершальної стадії реформ у сфері безпеки.

Висновки і перспективи з подальших досліджень. Забезпечення економічної безпеки є систематичним процесом, який вимагає постійного моніторингу та адаптації до змін у загрозах та умовах діяльності підприємств.

Економічна безпека розглядається як важлива складова національної безпеки, спрямована на усунення та запобігання загрозам, як внутрішнім, так і зовнішнім, з метою забезпечення належного рівня життя населення. Це передбачає активну взаємодію між органами державної влади та приватними підприємствами.

Рівень державного та ринкового впливу на економіку відрізняється в різних країнах світу. Наприклад, в Японії спостерігається відносно невеликий централізований фінансовий вплив на виробництво та перерозподіл доходів, проте існує чітке управління усіма аспектами економічного механізму. У Швеції, навпаки, державний вплив на виробництво мінімальний, але значний у сфері перерозподілу доходів. В Іспанії також спостерігається невеликий централізований фінансовий вплив на виробництво та перерозподіл доходів, але зі значною роллю державного управління всіма аспектами економічного механізму. Американська модель, хоча здавалося б, найбільш ліберальна, зазвичай організована з великим урахуванням державного впливу.

Моделі та способи забезпечення економічної безпеки, які були розглянуті, є ефективними для формування нової концепції безпеки в Україні. Ця концепція базується на розвитку економіки та її захисті від зовнішніх та внутрішніх загроз, а також на розумному використанні ресурсів для задоволення соціально-економічних потреб населення.

На підставі аналізу розвитку сектора економічної безпеки у всіх розглянутих країнах виділено дві основні групи: першу складають країни з відносно стабільними економічними системами, такі як США, Великобританія, Іспанія, Німеччина та Японія. Основний акцент у цих країнах робиться на підвищенні продуктивності економіки, при цьому забезпечуючи поточний рівень економічної безпеки для своїх громадян; другу групу становлять зокрема Польща, Словаччина та Чехія. Ці країни вже завершили реформи «першого покоління», спрямовані на реструктуризацію та переорієнтацію, і тепер перейшли до завершальної стадії реформ у сфері безпеки.

Таким чином, кожна з розглянутих країн має власні правові механізми захисту бізнесу, які враховують специфіку національної правової системи та ділової культури. Водночас спільними рисами є увага до питань захисту права власності, забезпечення добросовісної конкуренції, охорони комерційної таємниці та персональних даних.

Для України досвід цих країн є цінним з точки зору розбудови ефективної системи правової безпеки вітчизняного підприємництва. Зокрема, актуальними напрямками є:

- посилення захисту прав власності та гарантій виконання контрактів;
- удосконалення антимонопольного законодавства та боротьба з недобросовісною конкуренцією;
- розвиток альтернативних методів вирішення господарських спорів (медіація, арбітраж);
- гармонізація законодавства про захист персональних даних з європейськими стандартами;
- підвищення ефективності та незалежності судової системи.

Реалізація цих та інших заходів дозволить суттєво зміцнити правову безпеку українського бізнесу та покращити інвестиційну привабливість національної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варналій З. С. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети / Монографія / З. С. Варналій – К.: НІСД, 2007. – 768 с., с. 367.
2. Генерування інформації іноземної розвідки. Застосування експертизи у сфері кібербезпеки. Забезпечення майбутнього. URL: <https://www.nsa.gov/>
3. Гуменюк А. М. Безпека структурно-інституціональної трансформації економіки регіону: теоретичні основи та прикладні аспекти: монографія / А. М. Гуменюк. – К. : НІСД, 2014. – 468 с.
4. Жаліло Я. Стратегія забезпечення економічної безпеки України. Пріоритети та проблеми імплементації // Стратегія нац. безпеки України в контексті досвіду світової спільноти. – К.: Сатсанга, 2001. – 224 с.
5. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 р. № 964<15, у ред. від 09.07.2017 р. [Електронний ресурс] // Сайт «Верховна Рада України». Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580<19>.
6. Крайник О. П. Економічний розвиток регіону: Монографія / За ред. акад. М. І. Долішнього. – Л.: Ліга-Прес, 2002. – 294 с.
7. Кредитна Установа для Відбудови (KfW). URL: <https://mof.gov.ua/uk/kreditna-ustanova-dlja-vidbudovi-kfw>
8. Маргасова В. Г. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки регіону. Науковий вісник ЧДІЕУ. Регіональна економіка. Чернівці, 2011. №1 (9). С. 53-61.
9. Програма Industrie 4.0 Як уряд Німеччини планує розвиток бізнесу, аби залишатися у світових лідерах. URL:

https://texty.org.ua/articles/85143/Programa_industrie_40_Jak_urad_Nimechchyny_planuje-85143/

10. Регулювання ринку цінних паперів у США. URL: https://ufin.com.ua/analit_mat/drn/019.htm
11. Рєзнїк О. М. Порівняльний аналіз сутності економічної безпеки України та країн Європейського Союзу / О.М. Рєзнїк // Форум права. – 2015. – № 4. – С. 232–236 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jdf/FP_index.htm_2015_4_42.pdf.
12. Тарасюк Г. М. Економічна безпека як критерії ефективності економічної стратегії держави. Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. Житомир, 2010. №4 (54). С. 192–193.
13. Шутаєва О. О. Японська модель корпоративної соціальної відповідальності: особливості формування та практика реалізації / О.О. Шутаєва // Культура народів Причорномор'я. – 2014. – № 278, Т. 1. – С. 116–120.
14. Юрченко А. Ю. Особливості формування політики забезпечення економічної безпеки: перспективи для України в контексті міжнародного досвіду. Економіка і суспільство. 2016. № 2. С. 441–445.